

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ

6

ΠΕΣ ΜΟΥ ΓΙΑΤΙ

Πές μου, γιατί σάν πρόβαλες
Χιονάτη μές στά μαύρα
Της άξαφνης άγάπης σου
Μέ συνεπήρε ή λάβρα ;

Πές μου, γιατί τά μάτια σου
Δόγια κρυφά μιλούνε,
Πού γλώσσα δέν τά λάλησε,
Και πού καρδιές τάκούνε ;

Πές μου, γιατί στάχελι σου
Μπουμπούκι ρόδο άνθίζει,
Πού ώς τά φυλλοκάρδια του
Ματώνει όπου τάγγιζει ;

A. E.

Ο ΔΑΦΝΗΣ
ΚΑΙ Η ΧΛΩΗ

Ο «Νουμας» εξακολουθώντας τó πρόγραμμά του να παρουσιάσει όσους μπορεί από τους αρχαίους συγγραφείς στην εθνική σημερινή μας γλώσσα, αρχίζει από τον καινούργιο χρόνο με την «Ιστορία του Δάφνη και της Χλόης» του Λόγγου. Για όσους κατά τύχη δε γνώρισαν τó έργο αυτό γράφουμε λίγες γραμμές.

Ο Δάφνης και ή Χλόη είναι από τά μυθμεία του αρχαίου μας φιλολογικού θησαυρού, πού πάντα σάν όνειρο χρυσόφτερο μεθούν τή φαντασία και σκορπούν στην ψυχή όροσιά μουσεβολισμένη. Ζωγραφίζεται μέσα στις σελίδες του ή αρχαία άγροτική ζωή με άφελεια και χάρι, πού καμμιά από τις σημερινές τέχνες να τήν ξεπεράσει δέν μπορεί, γιατί σε κάθε γραμμή και σε κάθε φράση ή σφραγίδα της άθάνατης αλήθειας γερά είναι βαλμένη.

«Ο Δάφνης και ή Χλόη» είναι ίσως τó πρώτο έλληνικό μυθιστόρημα, πού άπάνου σ' αυτό εκόπηκν ύστερα τά διάφορα άχνάρια της μυθιστοριογραφίας της

άπλης κι' άληθινής, πού βάσι της έχει τήν ίδια τή ζωή. Οι σκηνές, πού ξετυλιγονται μέσα σε κάθε κεφάλαιο και φανερόνται με τήν πιο εύκολοξήγητη άφέλεια, μές φέρουν σ' ένα κόσμο για πάντα χαμένο μα και πάντα ζωντανό. Μια ζωγραφιά ζωής άγροτικής άτέλειωτη κι' άθάνατη περνάει κάθε στιγμή εμπρός από της ψυχής τά μάτια και ριζώνει μέσα μας τó αίσθημα της έμορφιάς και της αλήθειας. Δέν πλέκονται στο έργο αυτό έπεισόδια βγαλμένα από πολυύμαντη και πολυτάραχη ζωή, όπως γίνεται στο νεώτερο μυθιστόρημα· όχι· ή υπόθεση είναι άπλη, ήρεμη, δίχως τρικυμίες και δίχως πολυσύνθετες και πολύμορφες σκηνογραφίες. Είναι ένα παραμύθι σάν εκείνα πού πολλές φορές παιδιά άκούσαμε μ' όλη τή χάρι της παρθενιάς και μ' όλη του μύθου τή γοητεία.

Ο Δάφνης αγαπάει τή Χλόη κ' ή Χλόη αγαπάει τή Δάφνη. Παιδιά ριγμένα στην έρμιά άπ' τους γονιούς τους είχαν τήν τύχη να περιμάζευτούν από καλούς κι' άπλοικούς ανθρώπους, πού ζούσαν στην έξοχή· κ' έτσι άντατράφηκαν μαζί, γνώρισαν ό ένας τόν άλλο, μεγάλωσαν μαζί και φυσικά αγαπήθηκαν· αγαπήθηκαν τόσο, πού ή ζωή του ενός ήταν ή ζωή του άλλου.

Γι' αυτό και μέσα σ' όλο τó μυθιστόρημα ό έρωτας, ό άνίκητος και δημιουργός έρωτας, βασιλεύει· τίποτε άλλο. Η Ιστορία του Δάφνη και της Χλόης έχει κι' άλλα έπεισόδια μα αυτά είναι τó παραγέμισμα για να δείχτη περισσότερο ή δύναμη του έρωτά τους. Είναι οι περικεσάες του συγγραφέα για να φανερώσει της χαριτωμένης φαντασίας του τή δύναμη. Πέρα τή ζωή ό Λόγγος να ζωγραφίσει. Και φυσικά, σάν ζωγράφος τέλειος πού ήταν, θέλησε να δείξει τó μεγαλειό της φύσης, όχι μονάχα της φύσης, πού γύρω στο Δάφνη και στη Χλόη άνθιζε, παρά και της φύσης της ανθρώπινης· κ' έτσι βρίσκουμε μέσα στο μυθιστόρημα του τήν άμίμητη εκείνη σκηνή, όταν ή Λυκαίνιον πρωτοδιδάχνει τó Δάφνη να νοιώσει τó πώς είναι άντρας· Η σκηνή αυτή γραμμένη από σημερινό συγγραφέα θα γεννούσε τή διαμαρτυρία του κάθε σεμνότυπου άναγνώστη· μα από τήν πέννα του Λόγγου αλλάζει· γίνεται σκηνή, πού ένθουσιάζει, πού κάνει τόν καθένα να ιδει σ' αυτή όχι τή σαρκική όρξη της Λυκαίνιον παρά τήν έμορφή της αλήθειας. Έχει μ' άλλα λόγια κ' ή σκηνή αυτή τó μυστήριο της αρχαίας ελληνικής τέχνης να θαυμάζουμε στο κάθε γυμνό τήν έμορφή μονάχα και να μη δίνουμε κειρό στο νού μας να ζητήσει τó ταπεινό.

Όσοι παιδιά πρωταγάπησαν κι' όσοι στον έρωτά τους ζήτησαν να βρούν κάποιο όνειρο παρθενικής ψυ-

χής, θα διαβάσουν τó «Δάφνη και τή Χλόη» με λαχτάρα καινούργια. Κι' όσοι στη φύση βυθίστηκαν και τó μυστήριο της έμορφιάς της να γνώρισουν θέλησαν, κάτι σάν ζωγραφιά θα βρούν, πού για πάντα στο νού τους θα μείνει. Τέτοια ή Ιστορία του «Δάφνη και της Χλόης».

Η μετάφραση γινόμενη από τó συνεργάτη μας Ηλία Π. Βουτιερήδη στην εθνική μας γλώσσα, τή γιομάτη ποιήσι και ζωή, έλπίζουμε πώς θα φανη στους άναγνώστες μας τέτοια, πού να μές εύχαρηστήσουν θερμά για τή νέα μας έπιφυλλίδα, γιατί κάτι έμορφο μ' αυτή θα γνώρισουν.

Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ ΚΟΙΜΙΣΜΕΝΗ ΣΑΝ ΤΟ ΝΕΙΛΟ

Τόσες σκέψεις 'στο μυαλό μου και καμμιά μέσ 'στο χαρτί. Κοιμάται, κοιμάται ή ψυχή μου ναρκωμένη σάν τó Νείλο πού εκλείσθηκε μέσα σ' έρημο κοιμούνται όλες οι κόρδες της ψυχής μου και κανένας άνεμος δέν της σαλεύει για να βγάνουν τήν άμορφή τους μελωδία· κ' εγώ φοβούμαι να της έγίξω μήν βγάνουν κανένα παράτονο και άγριο τραγούδι και βυθίσουν τή ψυχή μου 'στον άγνωστο θόρυβο, τόν αιώνιο. Μοιάζει ή ψυχή μου σάν όλο-στρογγυλό παχουλό κορίτσι με μάγουλα κόκκινα και στρογγυλά πούν' έτοιμα να σκάσουν, μα κανένα έρωτικό χέρι δέν τάγγιξε, κανένα έρωτικό άχέλι δέν τά φίλησε και ξεψυχή τó σφύριγος 'στην έρμημά πού τά νεκρώνει.

Έσύ, θεέ μου, ξεκόλλασε τόν Νείλό μου από τήν έρμημά και τó μουδιασμό του και πέτα τον μέσα στον ώκειανό να ξεμουδιάσουν οι κοιμισμένες σκέψεις του, ξαπόλυσε όλους τούς άνεμους σάν τόσα δι' ξάρια να βαρέσουν ως πού να της σπάσουν της κοιμισμένες κόρδες μέσα 'στον ήλιγγο και τήν τρικυμία του άπειρου ώκεανού. Κάνε, θεέ μου, τήν ψυχή μου να τραγουδήσει και να βυθισθ' 'στη μελωδία της άγριεμένης θάλασσας. Και σύ, άγάπη της καρδιάς μου έλα και φίλησε τά άναμένα μάγουλα της ψυχής μου, να τρέξει να ξεχειλίσει τó μέλι πού έχει γίνη χολή από τήν ύπερωριμάδα· στρίμωξε τά χείλια σου άπάνω στα δικά μου να πέσουν ρώγες σταφυλιών τόσο μεγάλες πού δέκα εύτυχιόμνοι ακόλουθοι του Μωύση να μήν μπορούν να τής σηκώσουν... κ' εγώ να πνιγώ μέσ' σε τρικυμία άγάπης άνάμεσα σε χείλια πού να με άγριοφιλούν, άνάμεσα σε στήθια πού να με συνθλιβούν σάν άγρια κύματα, άνάμεσα σε χέρια πού να με σφιχταγκάλιαζουν, να γύρω τó κουρασμένο κεφάλι μου στο ύγρο, τó μαλακό, τó άπαλό κι' άγριο κυματένιο μαξιλάρι με τούς χίλιους φαρμαλάδες, να βυθισθώ, ν' άποκοιμηθώ.

Θ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΓΕΡΩ-ΨΑΡΑΣ

— Ψάρια της ώρας... ψαράκια λαχταριστά!...

Έτσι έφωναζε κάθε άπομεσήμερο, γυρίζοντας τις άπόκεντρες γειτωνίες του νησιού μας, ό γέρω-Νικόλας, παλιός ψαράς, έβδομηντάρης, με τή φλοκάτη του κεφαλή περιζωμένη τή στρημμένο ναυτικό μαντήλι του· ό έβδομηντάρης γέρος με ασφός, χλωμός και ρυτιδωμένος, σάν τó θαλασσοδαρμένο βράχο, από τά χρόνια και τά βράσανα, κρατώντας, στηριγμένο στο γοφό του, με τά λιπόταρκα δάχτυλά του τó ψαράδικο κοφίνι του, γεμάτο από πολύχρωμους γραμμωτούς γύλους, κοκκινωπές πέρες, γλιστερούς κοκοδιούς, σπαρταριστούς σπάρους, καθουρομένες άρμαθιασμένες, άχταποδάκια, λογής λογής πετρώψαφα κατά τήν έποχή και τόν καιρό...

Και ποιός δέν έσυμπαθούσε τó γεροντάκι εκείνο, τόν έργατικό, τόν ακούραστο γέρω ψαρά· ποιός δέν τόν έσυμπονούσε και δέν έδάκρυζεν άκόμν, άκούοντας τήν τρεμάμενη φωνή του :

— Ψάρια της ώρας... ψαράκια λαχταριστά!...

Άπ' τó πρώι, πρ'ν καλοχάραξη, έσηκωνότανε ό γέρω-Πατέρας, όπως τόν έλεγαν όλοι 'στο νησί μας, χειμώνα καλοκαίρι, και έτραβούσε, φορτωμένος τά σύνεργα της ψαρκής του, κατά τούς κάβους, όπου με τó ξεροθόρι ή με τó λιπούρι, ως τó μεσημέρι 'στις ξέρες άπάνου, ώρες άκίνητος, έψάρευε, και ξεπχιασμένος ή μουσκεμένος 'στον τίμιο ιδρωτά του, έπικνε τόν άερογιαλινό δρόμο και έφτανε 'στα σπιτία τάπομεσήμερο, για να πουλήσει γυρίζοντας τις άπόκεντρες γειτωνίες του νησιού, τά σπαρταριστά ψαράκια του και οικονομήσει τó καθημερινό ψωμάκι της φαιίλιας του...

Και ένω έπουλούσε τά ψάρια του, φως χαράς, άχτινες «ένδομούχου άγαλλιάσεως» έχύνοντο και έλαμποκοπούσαν 'στη χλωμή, τή ρυτιδωμένη όψη του, και τά δακρυσμένα μάτια του έστέγνωσαν, όσες φορές τά βλέμματα των νησιώτισσων μανάδων συμπαθητικά έπεφταν 'στο πρόσωπό του, και τά λόγια των, σάν άγγελικά κελαθήματα, τόν έπαρηγορούσαν για τά τόσα του δυστυχήματα.

— Έτσι είναι αυτός ό κόσμος... μη στενοχωριέσαι... ό Θεός, γέρω-πατέρα, όρφανά κάνει, μ' άμοιρα δέν τάφινει!

Τούλεγαν οι καλές παρηγορητές του, τρέχοντας να του ξεπουλήσουν μιάν ώρα γρηγορότερα τά ψαράκια του, οι άγαθές εκείνες νησιώτισσες, ένω ό γέρω-Νικόλας δέν έγνώριζε τó πώς να τις εύχαριστήση για τά παρηγόρα λόγια τους, κ' έχαμογελούσε, πάντοτες έχαμογέλαγε...

— Ό καύμένος ό παππούλης! έλεγεν ή μιá της άλλης, άμα ό γέρω-ψαράς, έκιναι για τήν άλλη γειτωνιά Τί τούμελε να τραθήξει 'στα γεράματα! Τώρα, πού θα ξάπλωνε τó γεροντικό του κορμί 'στις άγκάλες των παιδιών του, 'στο νοικοκυριό του γαμπρού του, 'στα γόνατα των έγγονών του, τί τούγραψεν ή μοίρα του τριδυστυχιόμένου!

— Είναι άξιολύπητος ό ταλαίπωρος· έπρόσθετεν ή άλλη. Να πασχίσει, άγρυπνα δουλεύοντας, να ναστήση τά δυό του άρσενικά, να τά κάνει παλληκάρια, να παντρέψη—έκεινος τó ξέρει πώς και πώς—τ'ή Μαριώ του, τήν άμοιρη, να ιδ'η πέντ' έγγονάκια τριγύρω του και... πάνω 'στη χαρά του, 'στην εύτυχία του, να τά χάζη όλα για μιá στιγμή!...

— Για θυμηθήτε, γυναίκες, τί κοσμοχαλασιά έίτανε κ' εκείνη! είπεν ή τρίτη γυναίκα, μιá πολύ

**Ο „ΝΟΥΜΑΣ“,
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
Μ' ΟΚΤΩ ΣΕΛΙΔΕΣ**

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κίσκια τῆς πλατείας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὁφθαλμιατρειῶν), Σταθμοῦ Ὑπογείου σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια).

Ὁ „ΝΟΥΜΑΣ“ δέχεται ἀπὸ τίς ἐποχὲς καὶ τρίμηνοὺς συνδρομητῆς, μὲ δύο δραχμῆς προπληρωτέες τὴν τρίμηνιά.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΖΗΤΟΥΜΕ

τὴν ἀδεια ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες μας ν' ἀσχοληθοῦμε καὶ μιὰ φορὰ ἔτσι, κάπως στὰ σοβαρά, μὲ τὸν κ. Μιστριώτη, ἂν καὶ ὁ φαιδρὸς αὐτὸς Τσελεπίτσαρης μονάχα τὴ σάτυρα καὶ τὴ γελοιογραφία ἤμπορεῖ ν'ἀπασχολῇ ὅταν γαυγίξῃ γιὰ ἐπιστημονικὰ ζητήματα.

Οἱ συνάδελφοί του, καὶ μάλιστα ὁ ἴδιος ὁ Χατζιδάκις, ὁ σημερινὸς του σύμμαχος, ξεκαρδίζονται στὰ γέλια μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ του ἐργασία. Οἱ μαθηταὶ του γλεντοῦν μὲ τοὺς λόγους του καὶ κρίνουν μὲ σοβαρότητα ὄχι καὶ τόσο Ἀκαδημαϊκῆ τοὺς σοφὸς του προλόγους καὶ τὴν κομπογιαννίτικη Γραμματολογία του. Ὁ δὲ κοσμάκης ποῦ χωνεύει ἀνεξέταστα ὅ,τι τοῦ δίνουν νὰ διαβάξῃ οἱ ἐφημερίδες, δὲν θὰ διστάσῃ καθόλου νὰ τοῦ καθίσῃ στὸ ἐμπνευσμένο κεφάλι τὴ λεκάνη τοῦ Ἄδν Κιχώτου, ὅταν τὸν ἀκούῃ νὰ σαλιαρίζῃ

σὸν Ψηριώτης Κουτσαδάκης, πῶς θὰ κάψῃ τὸ Βασιλικὸ θέατρο, καὶ πῶς θὰ τινάξῃ στὸν ἀέρα τὸ Πανεπιστήμιο, ἂν τολμήσουν τὰ μίσθαρνα ὄργανα τῆς Πανσλαβιστικῆς προπαγάνδας πρῶν! νὰ τοῦ χαλάσουν τὴ παστωμένη γλῶσσα του.

Τέτοιος εἶναι ὁ «Διδάσκαλος τοῦ Γένους»—καθὼς τὸν ἀποκάλεσε τὸ χαριτόδρυτον «Ἐμπρός» προχτῆς—καὶ τέτοιος μᾶς παρουσιάστηκε καὶ στὸν τελευταῖο λόγο ποῦ ἔδγαλε στὸ Πανεπιστήμιο, ὑδρίζοντας τὴν Πολιτεία ποῦ τόλμησε νὰ τοῦ ζητήσῃ λόγο γιὰ ὅσα εἶπε καὶ γιὰ ὅσα δὲν ἔκανε.

Τέτοιος εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Πολὺ καλά! Μὰ σ' αὐτὸ τὸ ἀπέραντο φρενοκομεῖο ποῦ καλεῖται Ρωμέϊκο, δὲν ἤμποροῦσε νὰ βρεθῇ ἕνας Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας νὰ τὸν βάλῃ στὴ θέσι του καὶ νὰ τοῦ ὑπενθυμίσῃ πῶς τὸ Πανεπιστήμιο δὲν εἶναι θέατρο τῆς Ἀλάμπρας ἢ ἱπποδρόμιον τοῦ Πιεραντώνη γιὰ νὰ παρασταίῃ μέσα σ' αὐτὸ τὸν Πατριώτη καὶ τὸν Σοφὸ καὶ νὰ ξεμυαλίξῃ τὰ παιδιὰ μὲ τίς παπαρδέλες του;

Ἡ Πολιτεία τὸν πληρώνει γιὰ νὰ διδάσκῃ κ' ὄχι γιὰ νὰ μορφῶνῃ διαδηλωτὰς καὶ γιὰ νὰ καλλιεργῇ τὴ δημοκρατία στὴν ψυχὴ τῶν ἀκροατῶν του, ποῦ θάναυ οἱ πολῖται τῆς αὔριον κ' οἱ διδάσκαλοι τῆς νέας γεννεᾶς. Ἄν ἡ Πολιτεία εἶχε κάποια βαθύτερη συναίσθησι τῶν καθηκόντων τῆς, ἔπρεπε νὰ προσκαλέσῃ τὸν «Διδάσκαλον τοῦ Γένους» καὶ τοῦ «Ἐμπρός» τὴν προπερασμένη Παρασκευὴ καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ λόγο γιὰ τὰ χειροκροτήματα ποῦ ἐπροκάλεσε μὲ τίς ἀνόσιες καὶ ἀνόπτες παπαρδέλες του.

Ο „ΠΥΡΡΟΣ“

στὸ τελευταῖο φύλλο τοῦ ἔδημοσίευσ' ἕνα γράμμα ποῦ τοῦστειλε ὁ κ. Ἀλ. Παλλῆς (ἀπὸ τοὺς λουφετζῆδες τῆς Πανσλαβιστικῆς ἐταιρίας κ' αὐτός!) μὲ τὸ ὅποιον οἱ πολιτικοὶ μας, ὅσοι τούλχιστον τὸ διάβασαν, δὲ θάμειναν καὶ τόσο ἐνθουσιασμένοι, ἀφοῦ εἶναι γεμάτες μὲ πικρῆς, μὰ καὶ μὲ μεγάλες κ' ἀκατανίκητες ἀλήθειες

«Νὰ εἶσαι—γράφει ὁ κ. Παλλῆς στὸ διεθυντῆ τοῦ «Πύρρου»—κομματικὸς καὶ Δεληγιαννικὸς μαζί, εἶναι νὰ εἶσαι ὅσο γίνεται πιὸ ἀντεθνικὸς. Τί περι-

μένεις ἀπὸ τέτιον κατεργάρη καὶ ξαναμωραμένον σὸν τὸν Δεληγιάννη; Ἄφτος δ', γιὰ νὰ γίνῃ ὑπουργός, εἶναι ἀνάγκη νὰ καταβοῦν οἱ Τοῦρκοι στὴν Ἀθήνα, εἶναι ἀρκετὰ ἀξίος γιὰ νὰ τοὺς φέρι. Κι' ἂν δὲ θὰ τὸ θέλει ὁμοῦ εἶναι ἀρκετὰ ξαναμωραμένον, γιὰ νὰ τοὺς φέρῃ καὶ μὴ θέλοντας. Δὲν σοῦ φτάνει τὸ 1885 καὶ τὸ 1897; Ἡ καταναγκαστικὴ κυκλοφορία, ὁ ἔλεγχος κτλ.

«Ἄ θέλεις τὸ ἐθνικὸ καλὸ καὶ τὸ Ἀρβανίτικον καλὸ, τί ἔχεις νὰ κάνεις μὲ τοὺς Πολιτικούς τῆς Ἀθήνας, κ' ὄχι μονάχα μὲ τὸν Δεληγιάννη, παρὰ καὶ μὲ τὸ Θεοτόκη, τὸ Ζαῖμη, τὸ Ράλλη κ' ἄλλους; Τοῦ Δεληγιάννη, τὰ εἶπαμε. Ὁ Θεοτόκης ἔφερε μοντεκάρλο στοὺς Κορφοῦς, ἀπ' ὅξω ἀπὸ τὴν Ἀρβανίτικα, ποῦ ἀποτέλεσμα θᾶξαι νὰ φάνε μιὰ μέρα οἱ ξένοι—ἴσως οἱ Ἴταλοι—τοὺς Κορφοῦς καὶ τότε ἔχε γιὰ καὶ Ἡπειρο καὶ Ἀρβανίτικα! Καὶ δὲν εἶναι μονάχα ἀφτό ὅ,τι κ' ἂν ἔκανε ὡς τώρα, εἶναι ἀνάλογο. Ὁ Ζαῖμης ὕστερ' ἀπὸ τοῦ πολέμου τὴν καταστροφὴ ἔπρεπε νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ τοὺς στρατιωτικούς, καὶ τῆριξε στὸν κορφοῦ. Ἡ ἀδερφικὴ του καρδούλα δὲν τὸν ἀφηνε. Ὁ Ράλλης ἔστειλε μουντζῆς (καλοκαρδιασμένες) τοῦ Δεληγιάννη στὸ 1885 κ' ὕστερα ἔγινε σταυραδέρφι καὶ πρωτοπαλλήκαρό του, παίρνοντας ὁ ἴδιος τίς μουντζῆς. Προχτῆς ἀκόμα, ὕστερ' ἀπὸ διάφορες παλαβῆς, ἀφρησε τὴ Βουλὴ κ' ἔκλεψε τὸ ἔθνος 500,000 δραχ. Ἐνα πρῶμα εἶναι τῆς ζωῆς του πόθος νὰ γίνεταί βουλευτής. Ὅλα τᾶλλα, τᾶχει δέφτερα».

Ὁ διεθυντῆς τοῦ «Πύρρου» ἀπαντῶντας στὸν κ. Παλλῆ λέει, ὅτι θαυμαζεὶ τὸν κ. Δεληγιάννη, διότι «διαβλέπει εἰς αὐτὸν συγκεντρώμενα τὰ ἐθνικὰ ιδεώδη, τὴν ἰσθὴν ἀντιληψίν, τὴν δέουσαν ἰσθὴν καὶ τὴν ἠθικὴν» καὶ διότι «ἀμυνόμενος τοῦ κ. Δεληγιάννη, ἀμύνεται αὐτοῦ τοῦ ἔθνους, αὐτῆς τῆς Ἰδέας».

Κακομοιριασμένα ἐθνικὰ ιδεώδη, κακὸ ποῦ τὸ πάθατε!

ΚΑΛΩΣ

τὸν δεχτήκαμε τὸν κ. Δέλτα Δεληγιάννη. Μᾶς ἤρθε πάλι γιὰ νὰ φέρῃ τὴν ἀναμπομπουλά στοὺς σταφιδικούς πληθυσμούς, μὰ περισσότερο γιὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ σεβαστὸ του θεῖο στὸν ὑπὲρ τῶν θεσμῶν ἀγῶνα του.

Λένε πῶς ὁ θεῖος τοῦγραψε νᾶρθη, καὶ τὸ πιστεύομε. Εἶναι ἀνάγκη κάτι νὰ γίνῃ γιὰ νὰ ἐπιστεφθοῦν μιὰ ὥρ ἀρχήτερα οἱ ἀγῶνες τοῦ κ. Θεσογιάννη ἀπὸ τὴ νίκη. Κι' ἀφοῦ αὐτὸ τὸ κάτι δὲν κατόρθωσε νὰ τὸ κάνη ὁ Σαμφάκος τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, ἐζητήθηκα ἡ ἐπέμ-

σεδάσμια γριούλα, χαροκαμένη, κ' αὐτῆ. Ὁ γαμπρός του, τὰ δύο του παιδιὰ καὶ τὰ δύο τοὺς ξαδέλφια ὅλοι σύψυχα νὰ πνιγοῦν νὰ μὴ φανοῦν πουθενά! Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἡ ἀγριεμένη θάλασσα νᾶνοῖξῃ τόσα κυθούρια, νὰ μαυροφορέσῃ τόσα κορμιά!... Θέ μου, κ' ἄγριε μου Νικόλα. Βιγγελίστρα μου, φύλαε τὰ παιδικία μας!

— Καὶ ὅλους τοὺς θαλασσινοὺς!

— Χαρά' ττὴν ὑπομονὴν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου!

Καὶ ὅσω ζῆ—εἶπε πάλιν ἡ γριούλα—ὅσω βεστῆν τὰ πόδια του, ἔχουν τὸ ψωμάκι! Μὰ σὸν τὰ κλείσῃ κ' αὐτὸς τί θ' ἀπογείνῃ ἡ κακομοῖρα, χήρα γυναίκα, μὲ τὰ τρία τῆς κορίτσια καὶ μὲ τὰ δύο τῆς τάνηλικά τῆς, ἀρσενικά! Μὴν εἶναι μιὰ, μὴν εἶναι δύο... ἔξῃ ψυχῆς 'στοὺς πέντε δρόμους!...

Καὶ ὁμοῦ ὁ γέρω-Νικόλας παντοτεινὰ ὑπομονετικός, χωρὶς νᾶγανακτῇ, χωρὶς νᾶξεστομίξῃ ἕνα λόγῳ βλάστημο, καθημερινὰ ἐξακολουθοῦσε τὴ δουλειὰ του ὡς προχτῆς ἀκόμη· καὶ μ' ὅλα του τὰ βασανισμένα του γεράματα, ταχτικά καθε ἀπομεσήμερο ἐγύριζεν ἀπ' τοὺς θαλασσοδαρμένους κάβους του, κρατῶντας τὸ ψαράδικο κοφίνι του καὶ φωνάζοντας μὲ τὴ βραχνὴ καὶ τρεμάμενη φωνὴ του:

— Ψάρια τῆς ὄρας... ψαράκια λαχταριστά!

Ἔτσι ἐπέρασαν ὀκτὼ ἀλάκερα χρόνια, ὡς που

ἐπὶ τελους ὁ γέρω-Νικόλας ἐπέθανεν εὐχαριστημένος, σὸν εἶδεν ὀλοφάνερα πῶς «ὁ θεῖς ὄρφανὰ κάνει, μ' ἀμοῖρα δὲν τάφινει».

Ἡ πρώτη του ἐγγονή, ἡ Ὀμορφουλά, δεκαεπτὰ χρονῶν σεμνότατη καὶ πανώρια κόρη, ἀρραβωνιάστη μὲ τὸ καλύτερο παλληκαρι τῆς γειτονιάς, τὸ πρῶτο παιδιὸ τοῦ κυρ Δημήτρη τοῦ Καλόκαρδου, τὸ τίμιο καὶ ἐργατικὸ νοικοκυρόπουλο τὸ Πέτρο.

Μὰ τὴν ἴδια ἐκείνη βραδεῖα τοῦ ἀρραβῶνα, ὁ γέρω-ψαράς, θῆς ἀπὸ τὴ χαρὰ του, θῆς ἀπὸ τὴ μεγάλη του λαχτάρα νᾶναπαυθῇ... μιὰ γιὰ πάντα, ἔπεσε 'στὸ στρώμα καὶ σὲ λίγες μέρες παράδωσε τὴν ἠρωϊκὴν του ψυχὴ 'στὸν ἀγγελὸ τοῦ εὐχαριστημένου, ὅπως ἔδειχναν τὰ ἰλαρὰ χαμόγελα ποῦ ἐξέφευγαν ἀπὸ τὰ χλωμὰ χεῖλη του...

Μὰ καὶ τὴν ὥρα ποῦ ξεψυχοῦσε, κάπου κάπου, μὲ τὸ ρόγγον τοῦ θανάτου, τὸν ἀκουγαν νὰ λέῃ βραχνὰ-βραχνὰ:

— Ψάρια τῆς ὄρας... ψαράκια λαχταριστά.

Σπέντοες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΔΟΥΛΩΣΥΝΗ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ

Πολλὲς φορὲς ἄκουσα νὰ λένε πῶς ἡ δημοτικὴ γλῶσσα εἶναι κουρέλι ποῦ μᾶς ἔμεινε ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ τὸ ἔθνος ἀναστῆναζε κάτω ἀπὸ τὸ πόδι τοῦ καταχτητῆ καὶ γι' ἀφτό πρέπει νὰ τὸ πετάξομε, σὸν κουρέλι ποῦ εἶναι, στὸ κάρρο τοῦ σκουπιδᾶ. Καὶ λέγοντίς το ἔχουσε πεποῖθητη πῶς εἶναι σωστὸ, πῶς δὲ σφάλονται. Τίς ἄλλες ἀκόμα ἕνας ἀπὸ τοὺς κορυφαίους καθαρολόγους, ὁ μεγαλόσχημος καθηγητῆς τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων στὸ Πανεπιστήμιο, ἐπανάλαβε τὰ τριμμένα καὶ ἀφιλοσόφητα ἀφτὰ λόγια μπροστὰ στ' ἀνοιχτὰ στόματα τῶν φοιτη-